

Plean Ceachta na Sóisear, 5

Ón bhFéar go dtí do Mhéar

Cuspóir

Chun feasacht na ndaltaí ar thábhacht na feirmeoireachta déiríochta a fhorbairt, mar aon lena dtuiscint ar an saol laethúil ar an bhfeirm. Fad: **30 nóiméad** (nó mar sin).

Naisc leis an gCuraclam

Tíreolaíocht:

Timpeallachtaí Daonna ⇨ Maireachtáil sa Phobal Áitiúil ⇨ Daoine ag Obair

Focail an Lae

Dul ar féarach – Ainmhithe, cosúil le ba, ag beathú ar fhéar atá ag fás.

Paistéaradh – An bainne á théamh go teocht ard ar feadh tréimhse ghearr ama (e.g. 72 céim Celsius ar feadh 15 shoicind) agus ansin é a fhuarú go han-tapa.

Homaiginiú – Nuair a scaiptear na cáithníní uachtair i mbainne go cothrom ar fud an bhainne ionas nach n-ardóidh an t-uachtar chuig an mbarr.

Bleánlann – Foirgneamh ar fheirm dhéiríochta a úsáidtear chun ba a bhleán.

Plé Ranga

Cuir thart an mála pónairí - larr ar na daltaí a gcuid eolais / taithí roimh ré ar an bhfeirmeoireacht déiríochta a roinnt leis an rang trí mhála pónairí a chur timpeall an ranga. Déanann an dalta a bhfuil an mála pónairí aige/aici ag an am an t-eolas nó an taithí sin a roinnt leis an rang. Ceisteanna Leide:

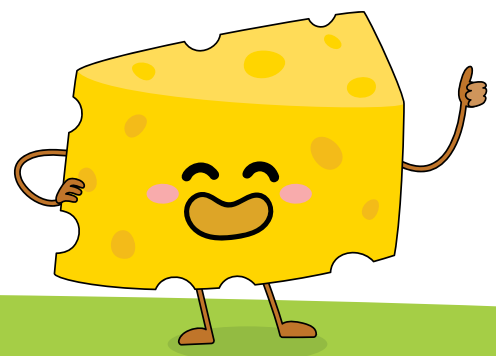
- 1 Cad is táirgí déiríochta ann? (Is táirgí bia cosúil le bainne, iógart agus cáis iad).
- 2 Cad is feirmeoireacht déiríochta ann? (Is é an cineál feirmeoireachta é a tháirgeann táirgí déiríochta ar nós bainne, iógairt agus cáise).
- 3 Cén cineál ainmhithe a cheapann tú a bheadh le feiceáil ar fheirm dhéiríochta? (Ba)
- 4 An raibh tú riamh ar fheirm dhéiríochta? Déan cur síos ar an méid a d'fhéadfá a fheiceáil ar fheirm dhéiríochta, (m.sh. ba, bleánlann, inneall crúite, sadhlas, féar).

Plé Beirte

Iarr ar na daltaí smaoineamh ar conas a thugann feirmeoirí aire do na ba ar fheirm dhéiríochta. Iarr orthu a gcuid smaointe a phlé le comhpháirtí agus iarr ar gach beirt a gcuid smaointe a roinnt leis an rang

Nodanna plé:

- Soláthraíonn feirmeoirí easair do na ba le codladh uirthi.
- Is féidir le feirmeoirí ba a fhágáil chun dul ar féarach ar fhéar úr lasmuigh ar feadh thart ar 240 lá sa bhliain.
- Bogann feirmeoirí ba ó pháirc go páirc ionas go mbeidh go leor féir acu le hithe.
- Tugann feirmeoirí na ba isteach faoi dhíon agus an aimsir fuar sa gheimhreadh
- Cinntíonn feirmeoirí go mbíonn sadhlas agus arbhar Indiach, mar shampla, le hithe ag na ba.
- Coinníonn na feirmeoirí na bóithigh agus na bleánlanna glan.
- Déanann feirmeoirí cinnte de go dtéann tréidlia ar cuairt chuig an bhfeirm chun a chinntiú go bhfanann na ba sláintiúil.

Gníomhaíocht Bheirte

Tosaigh ag iarraidh ar na daltaí mar rang smaoiniamh ar conas a thagann bainne ón bhfeirm go dtí an ghloine ar bhord na cistine. Scríobh na pointí tosaigh plé in airde ar an gclár. Ansin tabhair cóip den bhileog ghníomhaíochta '**Ón bhFéar go dtí do Mhéar**' do gach dalta. Iarr ar na grúpaí breathnú ar 8 gCéim an Phróisis Táirgthe Bainne. 'Ón bhféar go dtí do mhéar', iad a phlé agus ansin uimhreacha a chur ar gach ceann acu agus iad a chur san ord ceart. Déanaigí plé ar an ord ceart mar rang agus pléigí gach ceann de na céimeanna sa phróiseas táirgthe bainne. *(Tá breac-chuntas ar an ord ceart ar leathanach 23).

Gníomhaíocht Aonair

Iarr ar na daltaí scríobh faoi conas a théann bainne 'ón bhféar go dtí a méar' ina bhfocail féin.

Gníomhaíochtaí Fairsingithe

- 1 Déanann oibrí saotharlainne tástáil ar an mbainne arís ag an déirí.
- 2 Iarr ar na daltaí ina ngrúpaí a bpóstaer féin 'Ón bhFéar go dtí do Mhéar' féin a chruthú le taispeánt ar fud na scoile.

Tabhair leat abhaile é

Spreag na daltaí chun an teachtaireacht a thabhairt abhaile faoin tábhacht a bhaineann leis an bhfeirmeoireacht déiríochta. Mar ghníomhaíocht oibre baile, is féidir leat iarraidh ar do dhaltaí an méid a leanas a dhéanamh:

- 1 Féach ar na táirgí déiríochta sa chuisneoir agus sainaithin cén áit a bhfuarthas iad. Mar shampla, an bhfuarthas aon rud ó fheirm áitiúil?
- 2 An bhfuil gealltanais na Comhairle Náisiúnta Déiríochta '*Saothraithe i bPoblacht na hÉireann*' ar an mbainne ina gcuisneoir?
- 3 An bhfuil aithne acu ar fheirmeoir déiríochta áitiúil?
- 4 Taifead cé mhéad lítear bainne a ólann gach ball den teaghlach le himeacht seachtaine. Déan comparáid eatarthu.

Ón bhFéar go dtí do Mhéar - 8 gCéim an Phróisis Táirgthe Bainne

Céim 1 – Cothaítear bó ar fhéar úr cothaitheach.

Céim 2 – Déantar ba a bhleán dhá uair sa lá sa bhleánlann. Stóráiltear an bainne a bhailítear faoi bhun 4° Celsius in umar bainne agus bailíonn tancaeir chuisnithe ón bhfeirm é gach 2-3 lá.

Céim 3 – Sula mbailítear bainne ón bhfeirmeoir, glacann an tiománaí samplaí chun caighdeán an bhainne a thástáil.

Céim 4 – Nuair a thagann an tiománaí chuig an déirí, pumpálann sé an bainne amach as an tancaer isteach i gcoimeádáin mhóra chuisnithe. Déantar an tancaer a ní go cúramach ar an taobh istigh agus ansin bíonn sé réidh chun tuilleadh bainne a bhailiú ar an lá dár gcionn.

Céim 5 – Déantar tástáil ar an mbainne arís sa déirí, ach is é oibrí saotharlainne a dhéanann an tástáil an uair seo.

Céim 6 – Déantar bainne a phaistearú chun a chinntiú nach bhfuil frídíní ann. Is é Louis Pasteur a chum an paistearadh, próiseas ina dtéitear an bainne go teocht ard ar feadh tréimhse ghearr ama sula bhfuaraítear go han-tapa é.

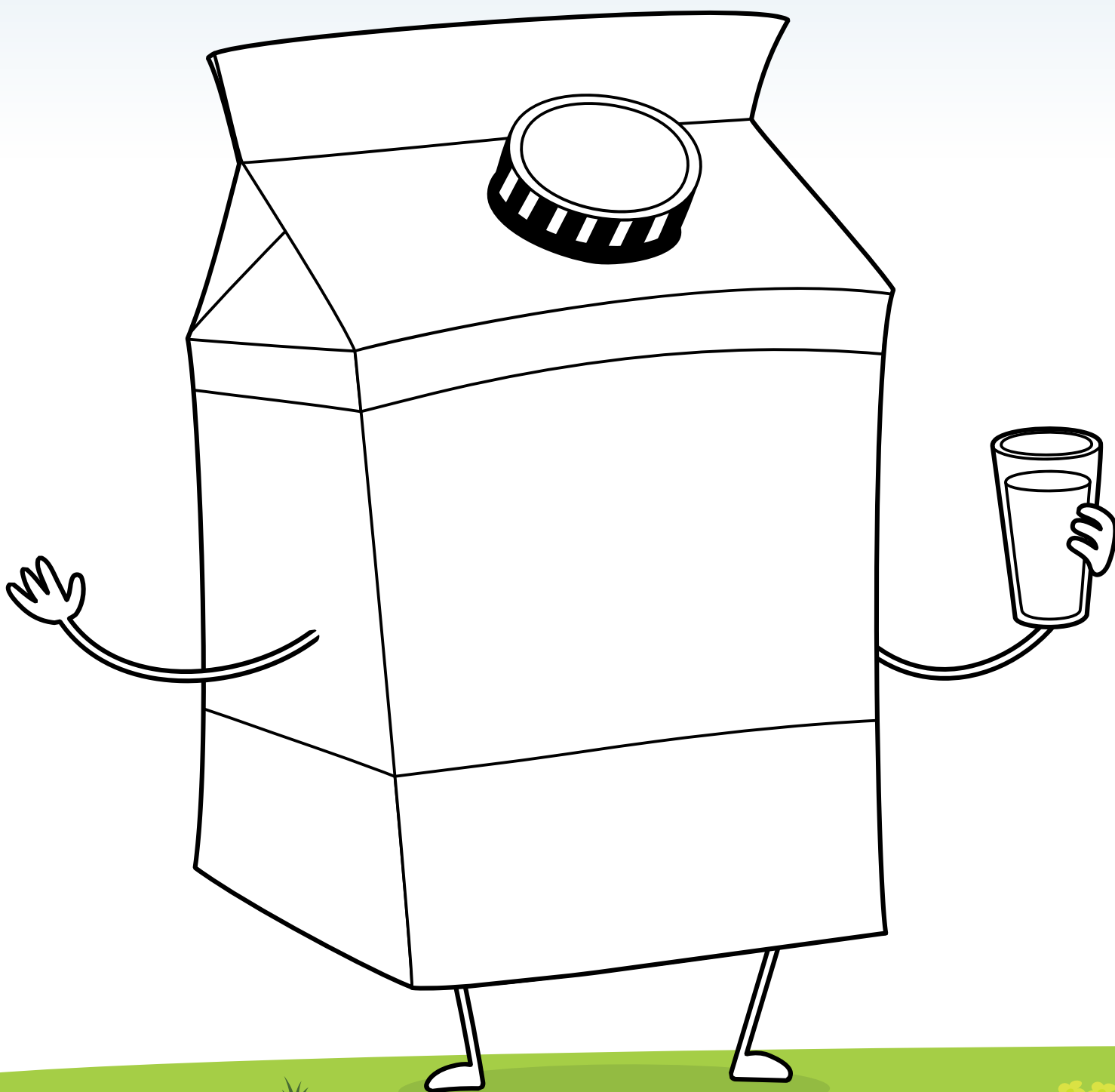
Céim 7 – Déantar an bainne a líonadh isteach i gcoimeádáin éagsúla ansin. Ina dhiaidh sin, luchtáitear leoraithe le crátaí bainne le seachadadh chuig an teach nó chuig an siopa. Déantar cuid de a sheachadadh go díreach chuig scoileanna.

Céim 8 – Mar sin, an chéad uair eile a bheidh tú ag baint taitneamh as gloine bainne bhlasta, is féidir leat a bheith cinnte go bhfuil tú ag ól deoch ar ardchaighdeán, atá idir nádúrtha agus cothaitheach.

Lig scód le do chruthaitheacht!

Dear do Chartán Bainne Scoile féin.

Is féidir pictiúir d'fhéar, ba, nó feirmeoirí a chur air, nó, más mian leat é a choinneáil deas simplí, steall shimplí de bhainne úr blasta!

Dúshlán oidis

Déan iarracht dramhaíl a laghdú trí úsáid a bhaint as fuílleach torthaí agus glasraí. Is féidir caoineog álainn a dhéanamh le caora, bananaí agus úlla lánaibí. Nó is féidir leat anraith de do chuid féin a chruthú le glasraí éagsúla atá ag sleabhcadh nó atá fágtha ag deireadh na seachtaine. Bí cinnte cabhair a fháil sa chistin nuair a bhíonn sceana géara agus fearais chócaireachta á n-úsáid agat. Bain taitneamh as!

Tarraing pictiúr anseo

Comhábhair

(liosta comhábhar agus cainníochtaí, mar shampla leath oinniúin ghearrtha)

Treoracha

(Déan cur síos ar conas an chaoineog nó an t-anraith a dhéanamh, mar shampla téigh an ola go réidh i sásan agus cócaráil an t-oinniún go mbeidh sé bog)